

ΘΥΜΙΑΜΑ

Ἑβδομαδιαῖο περιοδικό • Ἀριθμ. φύλ. 9

Συντάκτης: Ἐπίσκοπος Ἱερεμίας

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ

ΑΠΛΑ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ
ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ

ΤΑ ΜΝΗΜΑΤΑ

1. Στό προγούμενο κήρυγμά μου, ἀδελφοί χριστιανοί, σᾶς μίλησα γενικά γιά τό Ναό τοῦ Κυρίου, γιά τήν Ἐκκλησία, δηλαδή, τοῦ χωριοῦ σας. Καί σᾶς εἶπα ὅτι ὁ Ναός τοῦ Κυρίου εἶναι ἅγιος καί ἱερός, γιατί σ' αὐτόν τελεῖται ἡ θεία Λειτουργία καί πάνω στήν ἅγια Τράπεζα εἶναι ἡ θεία Κοινωνία, τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή. Τί περισσότερο θέλετε ἀπό αὐτό; Στόν Ναό λοιπόν εἶναι καί σωματικά παρών ὁ Χριστός. Γι' αὐτό, ὅπως λέγαμε καί στό προηγούμενο μάθημα, στόν ἱερό Ναό πρέπει νά μπαίνουμε «μετά πίστεως, εὐλαβείας καί φόβου Θεοῦ» καί ἡ στάση μας σ' αὐτόν πρέπει νά εἶναι κατά πάντα ἱεροπρεπής.

2. Σήμερα, ἀγαπητοί μου, θέλω νά σᾶς πῶ ὅτι, ὅπως κάθε σπίτι ἔχει τήν αὐλή του, ἔτσι πρέπει νά συμβαίνει καί μέ τήν Ἐκκλησία, μέ τόν Ναό. Καί σήμερα, ἀλλά παλαιότερα ὅπωςδῆποτε πρὶν ἀπό κάθε κεντρικό Ναό ὑπῆρχε αὐλή. Καί ὅσα ὑπῆρχαν στόν χῶρο τῆς αὐλῆς αὐτῆς ἦταν χρήσιμα γιά τίς ἀνάγκες τοῦ Ναοῦ καί γιά τήν καλή καί ἐνσυνείδητη συμμετοχή τῶν χριστιανῶν στήν λατρεία τοῦ Ναοῦ. Ἔτσι, λοιπόν, στόν αὐλόγηρο τοῦ Ναοῦ ὑπῆρχαν τά μνήματα τῶν νεκρῶν, γιά τά ὁποῖα θέλω νά σᾶς μιλήσω σήμερα.

Οἱ παλαιοί χριστιανοί τόσο πολύ ἀγαποῦσαν τήν Ἐκκλησία τους, ὥστε, ὄχι μόνο ὅταν ζοῦσαν, ἀλλά καί ὅταν πέθαιναν ἤθελαν νά ἐνταφιάζονται στήν αὐλή της, πού εἶναι σάν τήν ἀγκαλιά τῆς Ἐκκλησίας. Καί μάλιστα μερικοί – ποῦ νά σᾶς τά λέγω; – ἤθελαν νά ἐνταφιάζονται καί μέσα στόν Ναό καί ὄχι στήν αὐλή του. Γι' αὐτό καί ἀκοῦτε τόν ἱερέα, ὅταν κάνει δέηση ὑπέρ τῶν νεκρῶν νά δέεται «ὑπέρ τῶν ἐνθάδε εὐσεβῶς κειμένων», ὅπως δέεται καί ὑπέρ τῶν «ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων». Δέν ἐπιτρέπεται ὁμως ἡ ταφή τῶν νεκρῶν σέ ἐγκαινιασμένους Ναούς. Ἔχουμε παλαιά ἐντολή, πού λέγει: «Μηδεῖς ἐν ἐκκλησίᾳ θαπτέτω νεκρόν».¹

Ἐρχόμενοι, λοιπόν, οἱ χριστιανοί παλαιά στόν Ναό τοῦ Κυρίου γιά νά προσευχηθοῦν συναντοῦσαν πρῶτα στόν αὐλόγηρό του τά μνήματα τῶν νεκρῶν. Αὐτό τοῦς ἔκανε νά σκεφθοῦν διαφορετικά. Νά σκεφθοῦν ὅτι μιά μέρα θά φύγουν καί αὐτοί ἀπό τόν μάταιο αὐτό κόσμο, ὅτι θά πᾶνε στήν ἄλλη ζωή, τήν αἰώνια, καί ἔτσι προετοιμάζονταν κα-

1. Βλ. σημείωση Πηδαλίου εἰς 83 Κανόνα τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

τάλληλα γιά τήν θεία λατρεία μέσα στόν Ναό πού πήγαιναν. Ὅταν ὅμως ἀργότερα πλήθυναν οἱ χριστιανοί, τά μνήματα τῶν νεκρῶν μετατέθηκαν σέ εἰδικό τόπο, πάλι ὅμως μέ Ναό στόν τόπο αὐτό, τό «νεκροταφεῖο» ἢ τό «κοιμητήριο» καλύτερα. Ἐκεῖ πάλι ἔχουμε εἰδικό «νεκροταφιακό» Ναό, ὅπως τόν λέμε. Μᾶς κάνει ὅμως ἐντύπωση ὅτι οἱ νεκροταφιακοί Ναοί μᾶς ὑπενθυμίζουν κάτι τό σχετικό μέ τόν θάνατο καί τούς νεκρούς μας. Γι' αὐτό τιμῶνται ἢ στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ἢ εἶναι Ναοί τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, γιά νά δείξουμε ὅτι στέλνουμε τούς κεκοιμημένους μας στήν ἀγκαλιά τῆς Παναγιάς, ἢ τιμῶνται στήν Μεταμόρφωση τοῦ Χριστοῦ, γιά νά δείξουμε ὅτι γιά τούς ἀγαπητούς μας νεκρούς εὐχόμαστε νά ἀπολαμβάνουν τό Θεῖο Φῶς ἐκεῖ πού εἶναι ἢ, τέλος πάντων, οἱ νεκροταφιακοί Ναοί τιμῶνται σέ ὁποιοδήποτε ἅγιο. Πάντως καταλαβαίνουμε καί ἀπό αὐτό ὅτι οἱ παλαιοί τά πρόσεχαν ὅλα καί ἤθελαν μέ ὅλα νά ἐκδηλώνουν τήν πίστη τους καί νά ὠφελοῦνται πνευματικά.

3. Καί πραγματικά, χριστιανοί μου, μέ τό νά θάβει ἡ Ἐκκλησία τούς νεκρούς γύρω ἀπό τόν Ναό, σάν στήν ἀγκαλιά της, ἐκδήλωνε καί τήν ἀγάπη της καί τήν πίστη της γι' αὐτούς. Καί κατά πρῶτον σκεφθεῖτε ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας δέν καίει τά σώματα τῶν νεκρῶν, ἀλλά τά ἀφήνει ἄθικτα καί τά τιμᾷ καί τά θυμιάζει καί τούς ψάλλει νεκρώσιμη Ἀκολουθία καί τά ἐνταφιάζει κοντά στόν πιό ἱερό της τόπο, στόν ἅγιο Ναό. Ἡ ἐπιμονή μερικῶν σήμερα νά καίγονται οἱ νεκροί καί νά ἀποτεφρώνονται εἶναι ἀντίθετη πρός τήν χριστιανική μας πίστη καί τήν ἀνθρώπινη καρδιά μας, πού θέλει νά διατηρεῖται αὐτό πού σέβεται καί ἀγαπᾷ – τά λείψανα τῶν ἀγαπητῶν μας προσώπων –, ἀλλά εἶναι καί μία ἐπαναφορά στήν εἰδωλολατρία, πού ἀποτέφρωνε τούς νεκρούς.

4. Γιά σᾶς, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί χριστιανοί, δέν εἶναι ἀνάγκη νά σᾶς πῶ ὅτι πρέπει νά ἐπισκέπτεσθε τά μνήματα τῶν νεκρῶν σας καί νά τά φροντίζετε, γιατί ξέρω ὅτι τό κάνετε. Ὁ πιό ἀγαπητός χῶρος γιά μᾶς τούς χριστιανούς, μετά τόν Ναό τοῦ Κυρίου, πρέπει νά εἶναι τό Νεκροταφεῖο ἢ Κοιμητήριο, καλύτερα, γιατί κοιμοῦνται οἱ νεκροί μας καί περιμένουν τό σάλπισμα τοῦ ἀγγαγγέλου Μιχαήλ, γιά νά ἀναστηθοῦν. Τό «προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν» εἶναι δόγμα τῆς πίστεως μας. Ἐκεῖ λοιπόν στό Νεκροταφεῖο, πού πηγαίνω καί ἐγώ, γιά νά διαβάσω Τρισάγιο γιά κάποιον κοιμημένο ἢ γενικά γιά ὅλους τούς ἐκεῖ κεκοιμημένους, Σᾶς βλέπω καί σᾶς ἐκεῖ. Σᾶς βλέπω μέ πολλή χαρά καί συγκίνηση σκυμμένους στόν τάφο τοῦ νεκροῦ σας νά ἀνάβετε τό καντήλι του ἢ νά εὐπρεπίζετε τό μνήμα του. Βλέπει ὁ νεκρός σας αὐτή τήν ἀγάπη πού τοῦ δείχνετε καί χαίρεται γι' αὐτό καί προσεύχεται γιά σᾶς ἐκεῖ πού εἶναι. Αὐτή τήν καλή συνήθεια, ἀγαπητοί μου, πού τήν πήρατε ἀπό τούς γονεῖς σας, νά τήν κληρονομήσετε καί σεῖς στά παιδιά σας. Οἱ νεκροί μας ζοῦν. Καί αὐτοί μᾶς κυβερνοῦν! Ἄς εἶναι ἀναπαυμένοι καί ἄς ἔχουμε τήν εὐχή τους. Αἰωνία τους ἡ μνήμη!

Μέ πολλές εὐχές,

† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας